

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษา สภาพการดำเนินงานด้านคุณธรรม จริยธรรม ของโรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยสรุปผลได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรมของ โรงเรียน ที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรมของ โรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 แยกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานด้านคุณธรรม จริยธรรม ของโรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

สภาพการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรมของ โรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 แยกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียนทั้ง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน โรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2549 จาก 292 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหาร 292 คน ครูผู้สอน 2,801 คน รวมทั้งสิ้น 3,093 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอน โรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2549 ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามขนาดโรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางจี้และมอร์แกน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 90 คน และครูผู้สอน จำนวน 252 คน รวมทั้งสิ้น 342 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 สถานภาพของบุคลากร แยกเป็น

- 1) ผู้บริหาร โรงเรียน
- 2) ครูผู้สอน

3.1.2 ขนาดของโรงเรียน แยกเป็น

- 1) ขนาดเล็ก
- 2) ขนาดกลาง
- 3) ขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการดำเนินงานด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน ที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิด มีลักษณะของเครื่องมือดังต่อไปนี้

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีการของ ลิเคอร์ท ชนิด 5 ตัวเลือก ดังนี้ ระดับปฏิบัติมากที่สุด ระดับปฏิบัติมาก ระดับปฏิบัติปานกลาง ระดับปฏิบัติน้อย ระดับปฏิบัติน้อยที่สุด

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และขนาดของโรงเรียนมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานด้านคุณธรรม จริยธรรม ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยได้จัดแบบสอบถามด้านต่าง ๆ ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ด้านบุคลากร และด้านการประเมินผล จำนวน 46 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 5.1 หนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง โดยผ่านผู้บริหารสถานศึกษา
- 5.2 ส่งแบบสอบถาม ไปโรงเรียน โดยมีหนังสือขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้วยตนเอง
- 5.3 ติดตามเก็บแบบสอบถาม โดยผู้ศึกษาเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ได้จัดทำข้อมูล ดังนี้

- 6.1 นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์แต่ละฉบับ
- 6.2 การให้คะแนน นำแบบสอบถามที่ตอบเรียบร้อยสมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนรายข้อตามเกณฑ์
- 6.3 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปแปลความหมาย โดยเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ย
- 6.4 นำระดับคะแนนที่ได้ไปดำเนินการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยดำเนินการดังนี้
 - 6.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรม จำแนกตามสถานภาพ และขนาดโรงเรียน

6.4.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรม
จำแนกสถานภาพ โดยค่าที (t-test Independent)

6.4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรม
จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis)

6.4.4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานด้าน
คุณธรรม จริยธรรม โดยแจกแจงความถี่

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

7.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

7.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
อย่างง่าย ระหว่างรายข้อกับรวมทุกข้อ (Item – Total Correlation) และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
(Alpha Coefficient)

7.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่า t-test และการวิเคราะห์ความ
แปรปรวนทางเดียว โดยใช้ค่า F-test (One – way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานด้านคุณธรรม จริยธรรม ของ
โรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2
ผลการวิจัยพอสรุปผลดังต่อไปนี้

1. สภาพการดำเนินงานด้านคุณธรรม จริยธรรม ของโรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่
1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย
คือ ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านบุคลากร ด้านการจัดหลักสูตรการ
เรียนการสอน ด้านการประเมินผล และด้านการกำหนดนโยบาย

เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

1.1 ผู้บริหาร มีความเห็นว่ามีสภาพการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรม
โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดย
เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

ด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านบุคลากร ด้านการประเมินผล ด้านการกำหนดนโยบาย

1.2 ครูผู้สอน มีความเห็นว่ามีสภาพการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบุคลากร ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการกำหนดนโยบาย และการประเมินผล

เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า

1.3 โรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านบุคลากร และการประเมินผล

1.4 โรงเรียนขนาดกลาง โดยรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านบุคลากร ด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านการประเมินผล ด้านการกำหนดนโยบาย

1.5 โรงเรียนขนาดใหญ่ โดยรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบุคลากร ด้านการประเมินผล ด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และด้านการกำหนดนโยบาย

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ของโรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่า สภาพการดำเนินงานด้านคุณธรรม จริยธรรม ของโรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านบุคลากร มีสภาพการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานด้านคุณธรรม จริยธรรม ของโรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่ มีสภาพการดำเนินงานสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านบุคลากร ด้านการประเมินผล มีสภาพการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่ มีสภาพการดำเนินงานสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดเล็ก มีสภาพการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน ส่วน ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านการกำหนดนโยบาย ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน

4. ผู้บริหารและครูผู้สอนแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ต่อการส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษาควรกำหนดนโยบายการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนอย่างชัดเจน ควรให้มีคณะกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยการมีส่วนร่วมจากบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย และควรกำหนดให้มีการสอดแทรกด้านคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนในการจัดการเรียนการสอนในทุก ๆ กลุ่มสาระ สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา โดยจัดให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ควรจัดกิจกรรมอบรมพัฒนาจิตแก่นักเรียนทุกปี การศึกษา และควรจัดกิจกรรมกลุ่มสนใจหรือกิจกรรมชุมนุมด้านคุณธรรม จริยธรรม ขึ้นในโรงเรียน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานด้านคุณธรรม จริยธรรม ของโรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยมีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. สภาพการดำเนินงานด้านคุณธรรม จริยธรรม ของโรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมและรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความเห็นว่ามีสภาพการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน ทั้งนี้

อาจเนื่องมาจาก สภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่ทำให้เยาวชนไทยมีพฤติกรรมที่ขาด คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจึงได้กำหนด แนวนโยบายที่สนับสนุนให้มีการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยนโยบายระดับประเทศที่ให้ความสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ดังที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในมาตราที่ 81 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 มาตราที่ 24 ข้อ 4 หมวด 6 มาตราที่ 48 การกำหนดมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งการประเมินการจบหลักสูตรของหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ดังนั้นจากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนที่เป็น หน่วยงานที่มีบทบาทโดยตรงในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ได้กำหนดกรอบการ ดำเนินการไว้ 5 ด้าน คือ ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ด้าน การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านบุคลากร และด้านการประเมินผล ซึ่งในแต่ละ ด้านนั้นผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคาดหวังที่จะดำเนินการให้เกิดผลกับนักเรียนมากที่สุด แต่ในขณะที่เกี่ยวกับการปฏิบัติยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ทำให้การปฏิบัติไม่สามารถกระทำ ได้ตาม ความต้องการ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้ระดับความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับวันชัย บุญสา (2543 : บทคัดย่อ) การศึกษาการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ชัยณรงค์ ศรีสุข (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้า คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึง ประสงค์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย พบว่า นักเรียนมี คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ของโรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่า สภาพการดำเนินงานด้าน คุณธรรม จริยธรรม ของโรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูผู้สอน โดยรวมและรายด้าน ทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารเป็น ผู้กำหนดนโยบาย รูปแบบในการดำเนินการ และผู้บริหารให้ความสำคัญของการกำหนด นโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม ว่าเป็นอันดับแรก สิ่งที่จะช่วยให้กิจกรรมนั้น

ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายขึ้นอยู่กับผู้บริหาร โรงเรียนว่าจะใช้วิธีการบริหารได้ถูกต้องเพียงใด ถ้าผู้บริหารที่มีคุณภาพ ย่อมบริหารได้อย่างมีหลักเกณฑ์และมีขั้นตอนในการดำเนินงานที่เหมาะสมผู้บริหารที่เห็นการณ์ไกลและเข้าใจกระบวนการพัฒนาต่อเนื่องจะมีส่วนช่วยพัฒนา ส่งเสริมให้เยาวชนของชาติ ให้มีคุณธรรม จริยธรรม ได้อย่างแท้จริงสอดคล้องกับ กิติมา ปรีดีดิลก (2532 : 19-20) ได้กล่าวถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในโรงเรียน สิ่งที่จะช่วยให้กิจกรรมนั้นประสบความสำเร็จตามเป้าหมายขึ้นอยู่กับผู้บริหาร โรงเรียนว่าจะใช้วิธีการบริหารได้ถูกต้องเพียงใด เช่น การกำหนดนโยบาย การจัดบุคคลให้รับผิดชอบงาน การมีระบบงาน การอำนวยความสะดวกที่ดี เป็นต้น ถ้าผู้บริหารมีคุณภาพย่อมบริหาร ได้อย่างมีหลักเกณฑ์และมีขั้นตอนในการดำเนินงานที่เหมาะสม ผู้บริหารที่เห็นการณ์ไกลและเข้าใจกระบวนการพัฒนาต่อเนื่องจะมีส่วนช่วยพัฒนา ส่งเสริมให้เยาวชนของชาติ ให้มีคุณธรรม จริยธรรม ได้อย่างแท้จริง ส่วนครูผู้สอนในฐานะผู้ปฏิบัติจึงมุ่งหวังจะดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของรัตนารักษ์ ยุทธภักดิ์ (2549 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความคิดเห็นและการปฏิบัติในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานด้านคุณธรรม จริยธรรม ของ โรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมและรายด้าน ด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านบุคลากร และด้านการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน ตามเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ หมายถึงความแตกต่างของจำนวนนักเรียน จำนวนครู วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนความพร้อมต่าง ๆ และได้รับการจัดสรรงบประมาณ ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ของโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กแตกต่างกัน สอดคล้องกับ โอซาควี (Osakwe, 1981) ได้วิจัยเรื่อง ทักษะในการเรียนการสอนศีลธรรม จริยธรรมเบื้องต้น โดยใช้รูปแบบการพัฒนาการทางจริยธรรมของ โคลเบอร์ค แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนมีความมุ่งมั่นในการที่จะจัดกิจกรรมและพัฒนาบุคลากรที่จะดูแลส่งเสริมและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมนั้น โรงเรียนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง แต่ความพร้อมของโรงเรียนในเรื่องของบุคลากร งบประมาณ

วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งแนวความคิดนโยบายของผู้บริหาร ครูผู้สอนและการดำเนินการ ทำให้การปฏิบัติของโรงเรียนที่ต่างขนาดกันในเรื่องดังกล่าวมีการดำเนินงานแตกต่างกันด้วย ส่วนด้านการกำหนดนโยบาย และด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม มีสภาพการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับบริตนาภรณ์ ยุทธภักดิ์ (2549 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความคิดเห็นและการปฏิบัติในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี ผลการศึกษา พบว่า การปฏิบัติของโรงเรียนต่อการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี จำแนกตามขนาดโรงเรียนและแต่ละด้าน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ กลาง เล็ก มีการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการประเมินผล ไม่พบความแตกต่าง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านกำหนดนโยบาย จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำในข้อ 2. โรงเรียนมีแผนงานพัฒนาหลักสูตรเพื่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชัดเจน ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีแผนพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนที่ชัดเจน

1.2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำในข้อ 15. โรงเรียนจัดทำคู่มือเกี่ยวกับการสอนคุณธรรม จริยธรรมให้ครูได้ศึกษา โรงเรียนควรให้ความสำคัญในการจัดทำคู่มือเกี่ยวกับการสอนคุณธรรม จริยธรรมให้ครูได้ศึกษาอย่างหลากหลาย

1.3 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำในข้อ 27. โรงเรียนน่านักเรียนไปทัศนศึกษาที่วัดหรือตามแหล่งวัฒนธรรม ซึ่งโรงเรียนควรให้ความสำคัญน่านักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้

1.4 ผลการวิจัยพบว่า ด้านบุคลากร จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำในข้อ 36. โรงเรียนมีการพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรมคุณธรรม จริยธรรม โรงเรียนและหน่วยงานทุกระดับ ควรให้ความสำคัญและมีการจัดอบรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้บุคลากรทุกคนอย่างต่อเนื่อง

1.5 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการประเมินผล จำแนกตามสถานภาพและขนาด โรงเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำในข้อ 41. มีการประเมินผลด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนประจำ ทุกภาคเรียน โรงเรียนควรจัดให้มีการประเมินผลด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนประจำ ทุกภาคเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยขยายขอบเขตให้ครอบคลุม ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรศาสนา

2.2 ควรมีการวิจัยปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้กับ นักเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY